

K
D

TRYGG VÅRD OCH FRAMTIDSTRO I HELA ÖSTERGÖTLAND

VALPROGRAM FÖR REGIONVALET 2026-2030

Facebook: facebook.com/KDRegionOstergotland
Webbplats: regionostergotland.kristdemokraterna.se
E-post: regionostergotland@kristdemokraterna.se

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	4
2. TRYGG VÅRD I HELA ÖSTERGÖTLAND.....	5
2.1 Trygg och nära vård för östgöten – öka antalet läkare på vårdcentralerna.....	5
2.2 Stärk möjligheten till kvälls- och helgöppet på vårdcentraler.....	5
2.3 Korta köerna till operation med fler operationssköterskor	6
2.4 Investera i våra barn och unga - tidiga insatser är avgörande	7
2.5 Barn- och ungdomspsykiatri – hjälp i tid, inte i kö	7
2.6 Samlat ansvar för barn- och ungdomsvården.....	8
2.7 Stärkt ätstörningsvård i hela Östergötland	8
2.8 Ta kvinnors hälsa och sjukdomar på allvar	9
2.9 Ett värdigt och tryggt åldrande	9
2.10 Förbättra den fysiska tillgängligheten vid vårdbesök	10
2.11 Ingen ska bli sjuk av att söka vård	10
2.12 Ambulanshelikopter för en tryggare och mer jämlik vård.....	11
2.13 Flyg ut hjärtstartare med drönare	12
2.14 Flera aktörer från civilsamhället i den östgötska välfärden.....	12
2.15 Använd smarta tekniska verktyg för ett bättre patientmöte	12
2.16 Regionen ska inte vara anonym när medborgare rings upp	13
3. ETT ÖSTERGÖTLAND SOM VÄXER OCH HÅLLER SAMMAN.....	14
3.1 Bredare mål för kollektivtrafiken	14
3.2 Fortsatt utvecklingen av Stångådalsbanan.....	15
3.3 Stärk tågpendlingen till Sörmland – förläng Nyköpingsbanan till Linköping	16
3.4 Förbättrad busstrafik över länsgränsen.....	16
3.5 Fortsatt utveckling av mobilitetslösningar på landsbygder	17
3.6 Gör det möjligt att åka buss och pendeltåg med din teaterbiljett	17
3.7 Inrätta särskilt VFU-busskort för studenter vid medicinska fakulteten.....	17
3.8 Utöka tider för användning av närtrafik	18
3.9 Utveckla närtrafik till naturturism på landsbygden.....	18
3.10 Kör turistbuss till Omberg på sommaren!	19

3.11 Stärk regionens insatser för forskning inom regional utveckling, kultur och kollektivtrafik	19
3.12 Bygg ut yrkeshögskolan	20
3.13 Gör det enklare att gå från YH-utbildning till universitetsstudier	20
3.14 Regionalt stöd för fler UF-företag	20
3.15 Väck intresse för entreprenörskap tidigt – starta Förskoleutmaningen i Östergötland	21
3.16 Samarbete med idrottsrörelsen	21
3.17 Fortsätt utvecklingen av Östgötaleden.....	21
3.18 Gör det nya regionala utvecklingsstödet till folkbiblioteken permanent	22
3.19 Utöka satsningen på Barnkultur Öst.....	22
4. EN HÅLLBAR REGION – MED ANSVAR FÖR FRAMTIDEN.....	23
4.1 Långsiktig och hållbar ekonomi	23
4.2 God beredskap för det oväntade	24
4.3 Öka produktionen och konsumtionen av livsmedel producerade i Östergötland ...	24
4.4 Chefer som leder för framtidens vård.....	25
4.5 Stärk landsbygdens betydelse i Östergötland	26
4.6 En hållbar region i framkant.....	26

1. INLEDNING

Region Östergötlands mest omfattande uppdrag är att erbjuda den hälso- och sjukvård som invånarna i Östergötland har behov av. Regionen ansvarar även för all kollektivtrafik i länet och har rollen att som regional kollektivtrafikmyndighet ansvara för att utveckla en attraktiv och effektiv kollektivtrafik. Dessutom har regionen ett viktigt ansvar för de regionala utvecklingsfrågorna, det vill säga ett uppdrag att stärka Östergötlands tillväxt och attraktivitet.

Kristdemokraterna är drivande i frågan om att förändra systemet med 21 regioner som idag ansvarar för hälso- och sjukvården. Det behövs en ökad statlig styrning för att alla medborgare ska få tillgång till jämlik och tillgänglig vård oavsett vilket postnummer man har.

För att länet ska fortsätta växa och hålla ihop krävs ledarskap som ser hela Östergötland. Människor ska kunna lita på att vården finns när man behöver den, att vardagen fungerar där man bor och att politiken vilar på värderingar som står stadigt även när tiderna förändras.

Vårt uppdrag är tydligt:
att människor ska möta en trygg och tillgänglig vård,
att hela Östergötland ska växa och hålla ihop,
och att regionen ska präglas av ansvar för framtiden.

Så vill vi forma Östergötland – med vård, vardag och värderingar som grund för trygghet och framtidstro i hela länet.

[kd.nu / blimedlem](http://kd.nu/blimedlem)

[facebook.com / KDRegionOstergotland](https://facebook.com/KDRegionOstergotland)
regionostergotland.kristdemokraterna.se
regionostergotland@kristdemokraterna.se

2. TRYGG VÅRD I HELA ÖSTERGÖTLAND

Kristdemokraterna är partiet för vård och omsorg. Vår politik utgår från människovärdet – varje människa är unik och har rätt till trygg och värdig vård när den behövs. Vården ska fungera för hela Östergötland och byggas på omtanke, kvalitet och respekt.

En vård som ser hela människan – där barn och unga får tidigt stöd, där kvinnors hälsa tas på allvar, där äldre får vård nära hemmet och där personalen ges förutsättningar att orka, utvecklas och stanna kvar.

Det är grunden för en trygg vård i hela Östergötland – en vård man kan lita på.

2.1 Trygg och nära vård för östgöten – öka antalet läkare på vårdcentralerna

Vården ska finnas nära östgöten och vårdcentralerna ska vara det självklara valet när man behöver söka vård. Kontinuitet och tillit är viktigt för att våra medborgare ska få en fungerande och god hälso- och sjukvård. Att ha en fast läkarkontakt är viktigt för att uppnå detta och därför behöver antalet läkare inom primärvården öka. Det minskar också behovet av akutsjukvård, minskar belastningen på sjukhusvården och frigör vårdplatser.

För att långsiktigt säkra en trygg och tillgänglig vård behöver vi satsa på fler ST-läkare och att de har möjlighet att arbeta kvar i Region Östergötland efter sin utbildning. Östgötasamverkan har under mandatperioden tillfört resurser för att öka antalet ST-läkare, men det behöver göras mer.

Kristdemokraterna föreslår:

att resurser tillförs primärvården för att fler östgötar ska ha en fast läkarkontakt

att resurser tillförs primärvården för att öka antalet ST-läkare i primärvården

2.2 Stärk möjligheten till kvälls- och helgöppet på vårdcentraler

Under mandatperioden 2023–2026 genomfördes på Kristdemokraternas initiativ, tillsammans med övriga partier i Östgötasamverkan, ett försök med kvällsöppet på några vårdcentraler. I slutet av mandatperioden har också nyöppnade vårdcentraler på helt eget initiativ erbjudit kvällsöppet. För många handlar vårdcentralbesöket inte om akut sjukdom eller sjukdomstillstånd som kräver frånvaro från arbete och utbildning. Därför finns en stor målgrupp som skulle uppskatta möjligheten att till exempel boka in planerade besök på vårdcentral efter kl. 17.00, då idag de flesta vårdcentraler stänger. För andra skulle det mest attraktiva alternativet för ett planerat besök på vårdcentral

vara lördag förmiddag. Det är positivt att vi under mandatperioden har kunnat genomföra utökade öppettider på försök, och att vårdcentraler helt på eget initiativ förlänger sina öppettider. Men Kristdemokraterna vill stärka tillgängligheten till primärvården ytterligare, och föreslår därför att möjligheten till kvälls- och helgöppet på vårdcentraler stärks genom justeringar av regelboken för vårdval primärvård.

Kristdemokraterna föreslår

att möjligheten till kvälls- och helgöppet på vårdcentraler stärks.

2.3 Korta köerna till operation med fler operationssköterskor

Under mandatperioden 2023–2026 har Kristdemokraterna tillsammans med övriga partier i Östgötasamverkan lyckats få ordning på Region Östergötlands ekonomi och samtidigt för första gången på många år ökat både antalet sjuksköterskor och läkare i fast anställning i regionen. Det har bland annat lett till att antalet vårdplatser har kunnat öka och att tillgängligheten inom vissa områden har kunnat förbättras. Men, en mycket viktig del av den östgötska hälso- och sjukvården har fortfarande problem med för långa köer. Det handlar om köerna till operation. Att de ännu är för långa beror främst på att regionen har för få operationssköterskor anställda.

Ett sätt att stärka operationskapaciteten är att utbilda fler operationssköterskor.

Kristdemokraterna föreslår därför att Region Östergötland upphandlar uppdragsutbildning från lärosäten som idag utbildar operationssköterskor, där sjuksköterskor som idag är anställda i Region Östergötland, får möjlighet till vidareutbildning till operationssköterska. Det är också nödvändigt med goda arbets- och lönevillkor för operationssköterskor. Kristdemokraterna föreslår därför att lönesatsningen med 34-timmarsvecka för operationssköterskor permanentas.

Ytterligare en väg för att stärka operationskapaciteten är att i högre grad använda operationssalar och utrustning för planerade operationer även kvällar och helger, antingen av regionens egen verksamhet eller av andra hälso- och sjukvårdsaktörer som arbetar på uppdrag av Region Östergötland.

Kristdemokraterna vill

att Region Östergötland upphandlar uppdragsutbildning från lärosäten som idag utbildar operationssköterskor, där sjuksköterskor som idag är anställda i Region Östergötland, får möjlighet till vidareutbildning till operationssköterska,

att lönesatsningen med 34-timmarsvecka för operationssköterskor permanentas, samt
att i högre grad använda operationssalar och utrustning för planerade operationer även kvällar och helger, antingen av regionens egen verksamhet eller av andra hälso- och sjukvårdsaktörer som arbetar på uppdrag av Region Östergötland.

2.4 Investera i våra barn och unga - tidiga insatser är avgörande

Vi står inför en komplex samhällsutmaning där allt fler barn och unga mår psykiskt dåligt. Samtidigt ser vi också en oroande ökning av livsstilsrelaterade sjukdomar som till exempel obesitas i tidig ålder. Det här skapar svårigheter, oro och lidande för enskilda barn, unga och deras familjer. Det ger också långsiktiga konsekvenser för samhället och folkhälsan.

Forskning visar att ett barns första 1000 dagar, från graviditet till två års ålder, är avgörande för barnets fysiska och emotionella utveckling. Under denna period läggs grunden för hälsa, anknytning, skolgång och delaktighet i samhället.

Därför behöver vi ta krafttag för att investera i våra barns framtid! Vi behöver göra det tillsammans med kommunerna och civilsamhället. Kristdemokraterna vill därför fortsätta arbeta för fler familjecentraler i Östergötland, där mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola och socialtjänst arbetar tillsammans för att skapa en trygg och tillgänglig arena för stöd till barn och föräldrar.

I socioekonomiskt utsatta områden förstärks riskfaktorerna och där är behovet av tidiga och samordnade insatser särskilt stort.

Kristdemokraterna föreslår:

att steg tas för att tillsammans med kommunerna inrätta familjecentraler

att särskilt fokus läggs på områden med socioekonomiska utmaningar

2.5 Barn- och ungdomspsykiatri - hjälp i tid, inte i kö

Psykisk ohälsa bland barn och unga har ökat kraftigt i Östergötland. Samtidigt är köerna till barn- och ungdomspsykiatri bland de längsta i landet, och många familjer får vänta i månader på hjälp. Under tiden riskerar problemen att förvärras och barns skolgång och framtid påverkas.

Kristdemokraterna har under mandatperioden drivit på för en förstärkning av barn- och ungdomspsykiatri. Vi har gjort flera satsningar för att korta köerna till BUP så att de som väntat länge ska få hjälp. Tillsammans i styret har vi beslutat om en permanent höjning av budgeten med 13,5 miljoner kronor, som gör det möjligt att bygga ut den första linjens barn- och ungdomshälsa. Det betyder fler tidiga insatser nära barnens vardag och en avlastning för BUP, så att specialistvården kan fokusera på de mest komplexa behoven. Men problemen är större än en enskild ramhöjning i en budgetpost.

Kristdemokraterna föreslår

att utveckla En väg in med kortare svarstider och fler digitala kontaktvägar

att skapa bättre balans mellan utredning och behandling, så att barn inte fastnar i väntan på diagnos utan får stöd i vardagen,

att fortsätta förstärkningen av barn- och ungdomshälsan.

att göra insatser för att korta köer till BUP.

att stärka samverkan med socialtjänsten, skolan och elevhälsan, för att upptäcka psykisk ohälsa tidigt,

att införa öppen redovisning av väntetider, för den som väntar på hjälp från BUP räcker det inte med ett besked om långa köer – familjen behöver både ärlig information och stöd under tiden.

att mobila psykiatriteam även ska arbeta mot barn och unga under 18 år

2.6 Samlat ansvar för barn- och ungdomsvården

Kristdemokraterna har som parti ända sedan grundandet 1964 lyft fram betydelsen av att ge barn och unga en trygg och bra start i livet. Trygga barn och unga blir oftast trygga och stabila vuxna. Hur hälso- och sjukvården finns till för och möter barn och unga under hela uppväxttiden, är förstås en av de viktigaste faktorerna för att bidra till en trygg uppväxttid. Idag finns ansvaret för barns och ungas hälso- och sjukvård hos den regionala nivån från födseln upp till skolåldern. Sedan följer en paus, där skolhälsovården i kommunernas regi har ansvaret, till dess att skolåren är över och ungdomshälsan tar vid. Självklart kommer många barn i kontakt med vårdcentraler, barnkliniker och annan sjukhusvård även under skolåren, men det generella ansvaret gör ett tillfälligt skifte.

Kristdemokraterna föreslår

att ansvaret för skolhälsovården, som fortsatt ska finnas på plats på skolorna, överförs till Region Östergötland, som då får hälso- och sjukvårdsansvaret för alla barn- och unga under hela uppväxttiden.

2.7 Stärkt ätstörningsvård i hela Östergötland

Ätstörningsvård är en mycket viktig del av vår psykiatriska vård och berör både patienter och deras närstående på ett djupt och ofta livslångt sätt. God tillgång till kvalificerad vård, med rätt kompetens och stöd genom hela vårdkedjan, är avgörande för att patienter ska kunna återhämta sig och leva ett så gott liv som möjligt. Tidig upptäckt, kontinuitet i vården och samordning mellan barn- och vuxenpsykiatri är centrala faktorer för att vården ska vara effektiv och jämlik över hela länet.

Under 2025 har viktiga förändringar genomförts för att göra ätstörningsvården mer jämlik och tillgänglig oavsett var i länet man bor.

Kristdemokraterna föreslår

att ätstörningsvården utvecklas med fokus på förstärkt öppenvård, mellanvård och specialiserat stöd där behoven är som störst.

2.8 Ta kvinnors hälsa och sjukdomar på allvar

Regeringen har under denna mandatperiod satt fokus på kvinnors hälsa och kvinnosjukvård. I överenskommelse med SKR har kvinnosjukvården stärkts med 1,5 miljarder kronor. Kristdemokraterna vill fortsätta prioritera kvinnors hälsa och sjukdomar även under nästa mandatperiod.

Varje år föds omkring 110 000 barn i Sverige och den svenska förlossningsvården uppvisar goda medicinska resultat. Samtidigt drabbas fortfarande många kvinnor av förlossningsskador som inte alltid upptäcks eller behandlas i tid. Skillnader i uppföljning och vårdkvalitet mellan olika delar av landet är oacceptabla. En förlossning är i grunden en frisk händelse men rymmer alltid medicinska risker, vilket ställer krav på en sammanhållen vårdkedja, god arbetsmiljö för personalen och hög kompetens i både förebyggande arbete och eftervård. Trygghet före, under och efter förlossning är avgörande för både mamma och barn.

Kristdemokraterna vill därför stärka förlossningsvården och eftervården samt främja forskning och kunskapsspridning kring förlossningsrelaterad ohälsa. Obehandlade skador kan få stora konsekvenser för kvinnors livskvalitet, relationer och arbetsförmåga och innebär även betydande samhällsekonomiska kostnader.

Osteoporos är en sjukdom som främst drabbar kvinnor, särskilt efter klimakteriet då hormonförändringar ökar risken för benskörhet och frakturer. Tidiga och förebyggande insatser minskar vårdbehovet och förbättrar livskvaliteten för många kvinnor.

Våld mot kvinnor är ett allvarligt samhällsproblem med långsiktiga medicinska, psykiska och sociala konsekvenser. Hälso- och sjukvården har en central roll och är ofta den första kontaktpunkten för våldsutsatta. Tidig upptäckt och rätt bemötande är avgörande för att bryta våldsspiraler och ge stöd i tid.

Kristdemokraterna föreslår

att stärka kvaliteten i förlossningsvård och eftervård samt förbättra uppföljningen av kvinnors hälsa efter förlossning

att utveckla det förebyggande arbetet och tidig diagnostik vid osteoporos

att stärka arbetet med att upptäcka, bemöta och stödja våldsutsatta kvinnor

2.9 Ett värdigt och tryggt åldrande

Sverige, liksom region Östergötland, står inför utmaningen med en ökande andel äldre, samtidigt som personer i arbetsför ålder inte växer i samma takt. Samtidigt lever vi längre och allt fler lever med multisjuklighet. Detta ställer nya krav på hälso- och sjukvården och kommunernas vård och omsorg. En sömlös och personcentrerad vård är kärnan i Nära vård och är nödvändig för att klara denna utmaning.

Kristdemokraterna vill att alla ska kunna åldras i trygghet och värdighet och att medicinsk kompetens ska säkerställas ända in i livets slutskede. Därför är läkarmedverkan på äldreboenden avgörande och att den palliativa vården stärks. Det är också av största vikt för våra äldre att Region Östergötland, tillsammans med länets 13 kommuner, skapar en sömlös och trygg övergång mellan sjukhus och kommunal vård och omsorg. Det ger, förutom en god kvalitet för patienten, ett effektivt användande av vårdens resurser och frigör vårdplatser.

Kristdemokraterna föreslår

att medicinsk kompetens och god palliativ vård säkerställs i livets slutskede i hela Östergötland.

att samverkan med kommunerna stärks i övergången mellan sjukhus och kommunal vård och omsorg

att säkerställa läkarmedverkan i den kommunala äldreomsorgen

2.10 Förbättra den fysiska tillgängligheten vid vårdbesök

När vi i hälso- och sjukvården talar om att förbättra tillgängligheten till operation och behandling handlar det ofta om att korta köer. I samhället i stort handlar tillgänglighet minst lika mycket om den fysiska miljön, att alla, oavsett funktionsnedsättning, ska kunna besöka vårdens lokaler på ett tryggt och självständigt sätt. Arbetet med fysisk tillgänglighet i den östgötska hälso- och sjukvården är sedan länge omfattande, men det finns fortsatt förbättringspotential.

Det gäller exempelvis utemiljön i anslutning till entréer till vårdbyggnader, såsom akutmottagningar. Ibland krävs viss väntan utomhus, och då är det viktigt att ändamålsenliga väderskydd finns som skyddar mot regn, snö, blåst och starkt solsken. Tillgänglighet handlar också om tydlig orienterbarhet och trygg framkomlighet för personer med synnedsättning.

Kristdemokraterna föreslår

att patientmedverkan för personer med funktionsnedsättning stärks i hälso- och sjukvården för att utveckla mer träffsäkra och hållbara lösningar

att den fysiska tillgängligheten vid vårdbesök stärks, bland annat genom förbättrad utemiljö vid entréer, ändamålsenliga väderskydd samt åtgärder som underlättar orientering och framkomlighet för personer med synnedsättning.

2.11 Ingen ska bli sjuk av att söka vård

Att behöva vård är en av livets mest utsatta situationer. Då ska tryggheten vara självklar. Ändå drabbas patienter varje år av vårdrelaterade infektioner, infektioner som uppstår till följd av själva vården. Det leder till ökat lidande, längre vårdtider och i värsta fall

livshotande komplikationer. För den enskilda människan i Östergötland kan det betyda veckor extra på sjukhus i stället för återhämtning hemma med familjen.

För Kristdemokraterna är människovärdet okränkbart. Vården ska bota, lindra och trösta, men också skydda. Att förebygga vårdrelaterade infektioner är därför inte en teknisk detalj utan en fråga om värdighet, ansvar och förtroende.

Ur ett medborgarperspektiv handlar detta om mer än statistik. Varje undvikbar infektion innebär mer smärta, mer oro för anhöriga och längre frånvaro från arbete och vardag. Samtidigt binds vårdplatser och resurser upp, vilket drabbar andra patienter som väntar på vård. När infektioner förebyggs räcker vården till fler.

Ansvaret kan inte läggas på enskilda medarbetare. Det är organisationen som måste ge rätt förutsättningar. Vårdpersonalen behöver rimlig arbetsbelastning, god bemanning och tid att följa hygienrutiner och arbeta systematiskt med patientsäkerhet. Vårdmiljöer, lokaler och utrustning måste stödja smittförebyggande arbete, och kunskap om hygien, smittspridning och ansvarsfull antibiotikaanvändning ska hållas levande genom kontinuerlig utbildning. Arbetet ska följas upp tydligt och vara en självklar del av ledningens ansvar.

Att minska vårdrelaterade infektioner är god hushållning med skattepengar, men framför allt ett uttryck för omtanke om den mest sårbara människan. Därför vill Kristdemokraterna i Region Östergötland prioritera det förebyggande arbetet som en central del av en trygg och värdig vård.

2.12 Ambulanshelikopter för en tryggare och mer jämlik vård

Vid stroke, hjärtinfarkt eller svåra olyckor kan minuter vara avgörande. För den som bor långt från Universitetssjukhuset i Linköping kan vägen bli för lång. En ambulanshelikopter kan nå svårt sjuka patienter snabbt, även där vägar saknas, och ge vård redan under transporten.

Kristdemokraterna har under mandatperioden drivit frågan om ambulanshelikopter. Flera viktiga steg har tagits för att konkretisera hur detta kan bli verklighet. I dag har Region Östergötland redan kostnader för helikoptertransporter, men då handlar det om inhyrda helikoptrar för planerade patienttransporter.

Vi och professionen ser ett fortsatt stort behov av en ambulanshelikopter i vårt närområde – redo att rycka ut vid akuta larm. Därför kommer Kristdemokraterna att fortsätta driva frågan under de kommande fyra åren, så att en ambulanshelikopter blir en del av den östgötska sjukvården.

2.13 Flyg ut hjärtstartare med drönare

Varje år drabbas cirka 10 000 personer av plötsligt hjärtstopp utanför sjukhus i Sverige. Trots en kraftig ökning av antalet hjärtstartare i samhället, är det fortfarande så få som en av tio som överlever ett hjärtstopp utanför sjukhus. I Region Östergötland finns sedan tidigare SMS-livräddare, något Kristdemokraterna var med och drev igenom, men det är inte alltid en hjärtstartare finns i närheten när det behövs som mest.

Drönare med hjärtstartare har testats och utreds för införande i flera regioner. I Västra Götalandsregionen finns det redan idag sex drönarsystem som täcker 15 procent av deras regioninvånare.

Kristdemokraterna föreslår

att Region Östergötland tar nödvändiga steg att initiera ett arbete för att börja använda drönare med hjärtstartare.

2.14 Flera aktörer från civilsamhället i den östgötska välfärden

Vid sidan av Region Östergötlands egen verksamhet och privata företag finns inom ramen för vårdval, upphandling och IOP (idéburet offentligt partnerskap), också några aktörer inom civilsamhället som utförare inom regionens olika ansvarsområden. Det skulle dock kunna vara betydligt fler! I flera andra länder i Europa, även hos våra nordiska grannar, är civilsamhällets roll i välfärden betydligt större. För Kristdemokraterna har civilsamhällets roll alltid varit betydelsefull och något vi på olika sätt verkat för att stärka. Kristdemokraterna föreslår nu att Region Östergötland under den kommande mandatperioden verkar för att fler aktörer inom civilsamhället blir utförare av uppdrag inom Region Östergötlands olika ansvarsområden.

Kristdemokraterna föreslår

att Region Östergötland under den kommande mandatperioden verkar för att fler aktörer inom civilsamhället blir utförare av uppdrag inom Region Östergötlands olika ansvarsområden.

att öka antalet IOP-er inom Region Östergötland.

2.15 Använd smarta tekniska verktyg för ett bättre patientmöte

Redan i dag används tekniker som AI, 3D och sakernas internet på olika sätt inom hälso- och sjukvården. Rätt använd teknik kan avlasta vårdpersonalen från tidskrävande administration och frigöra mer tid för det som är viktigast, mötet med patienten. Samtidigt stärks patientens delaktighet i den egna vården, och förutsättningarna förbättras för en mer tillgänglig och likvärdig vård i hela regionen. Människovärdet står i centrum. Tekniken ska vara ett stöd för en mer personlig, trygg och jämlik vård för alla östgötar.

Kristdemokraterna föreslår

att alla relevanta patientgrupper erbjuds egenmonitorering, med särskilt fokus på patienter med kroniska sjukdomar

att den administrativa bördan minskas genom införande av AI-stöd för journalanteckningar och kallelsehantering

2.16 Regionen ska inte vara anonym när medborgare ringer upp

Det är alltmer vanligt med telefonbedrägeri, och många, särskilt äldre, har råkat illa ut. Av det skälet är tydlighet från myndigheter vid telefonkontakter med medborgare särskilt viktigt. Därför föreslår vi att Region Östergötland vidtar åtgärder som gör det tydligare för medborgaren att det är just regionen som ringer upp.

3. ETT ÖSTERGÖTLAND SOM VÄXER OCH HÅLLER SAMMAN

För att hela länet ska växa och hålla samman krävs fungerande infrastruktur och kollektivtrafik, starkt företagande och utbildning som leder till jobb – samt goda levnadsvillkor som skapar trygghet och gemenskap. Utvecklingskraften finns i länets alla delar, men den måste tas till vara genom samarbete och politiska beslut som ger rätt förutsättningar.

Kristdemokraterna vill bygga ett medmänskligt Östergötland som växer och håller samman – där människor vill leva, arbeta och stanna kvar.

3.1 Bredare mål för kollektivtrafiken

Hur den östgötska kollektivtrafiken utvecklas styrs i hög grad av de politiska mål som sätts. Hittills har tyngdpunkten legat på snabba och täta förbindelser i och mellan större orter, med pendlare till arbete och studier som huvudsaklig målgrupp.

Kristdemokraterna vill se en mer rättvis och ansvarsfull trafikpolitik där landsbygdens livsvillkor och stadens klimatutmaningar behandlas utifrån olika förutsättningar, men med samma seriositet. Regionens trafikpolitik ska präglas av förvaltarskap, närhet och ansvar.

Det innebär en bredare inriktning för kollektivtrafiken. Den ska i större utsträckning stödja möjligheten att bo, leva och verka i mindre orter och på landsbygden. Även turism och besöksnäring behöver vägas in, så att viktiga besöksmål i hela Östergötland blir mer nåbara utan bil.

Samtidigt ska kollektivtrafiken upplevas som trygg och pålitlig. Resenärer ska kunna känna säkerhet oavsett tid på dygnet, hållplats eller färdmedel. Trygghet är en förutsättning för att fler ska välja kollektivtrafiken.

Kristdemokraterna föreslår

att miljöstyrmedel differentieras så att stadstrafik och landsbygdstrafik bedöms olika utifrån faktiska alternativ och förutsättningar.

att prioritera investeringar där klimatnyttan per skattekrona är som störst.

att införa en regional landsbygds- och familjekonsekvensbedömning vid större trafikbeslut.

att integrera trygghetsperspektivet i planering och upphandling av kollektivtrafik.

3.2 Fortsätt utvecklingen av Stångådalsbanan

Efter två mandatperioder i opposition (2015–2022) med flera motioner och ageranden för att utveckla tågtrafiken på Stångådalsbanan, har Kristdemokraterna nu under mandatperioden 2023-2026 tillsammans med övriga partier i Östgötasamverkan, gått från ord till handling, och påbörjat arbetet. Frågan hamnade direkt i mandatperiodens början i samverkansavtalet mellan samarbetspartierna och har sedan funnits med i treårsbudgetar för regionen och årsplaner för trafik- och samhällsplaneringsnämnden. Samverkan i frågan med den berörda grannregionen, Region Kalmar län, har stärkts, och påverkansarbetet gentemot nationell nivå har intensifierats.

En viktig delfråga, återöppnandet av perrongen i Sturefors för förbättrad pendling in till Linköping och vidare ut i länet, har tagit stora steg framåt under mandatperioden. Det är nu nödvändigt att frågan om Stångådalsbanans utveckling fortsätter att drivas framåt under nästkommande mandatperiod, där flera viktiga delfrågor återstår. Även om Trafikverket har genomfört och planerar ytterligare viktiga uppgraderingar av banstandard och signalsystem på Stångådalsbanan, föreslår Kristdemokraterna att Region Östergötland fortsätter påverkansarbetet, tillsammans med Region Kalmar län, gentemot Trafikverket, för fortsatt upprustning av Stångådalsbanan.

Vidare föreslår Kristdemokraterna att Region Östergötland är pådrivande för förverkligande av ny bansträckning öster om Linköping City Airport och anslutning av tågtrafiken på Stångådalsbanan till Linköpings kommande nya station. Kristdemokraterna föreslår också att Region Östergötland fortsätter arbetet att tillsammans med Region Kalmar län, Trafikverket och Linköpings kommun, realisera återöppnandet av perrongen i Sturefors i början av mandatperioden 2026–2030.

Kristdemokraterna föreslår

att Region Östergötland fortsätter påverkansarbetet, tillsammans med Region Kalmar län, gentemot Trafikverket, för fortsatt upprustning av Stångådalsbanan,

att Region Östergötland är pådrivande för förverkligande av ny bansträckning öster om Linköping City Airport och anslutning av tågtrafiken på Stångådalsbanan till Linköpings kommande nya station, samt

att Region Östergötland fortsätter arbetet att tillsammans med Region Kalmar län, Trafikverket och Linköpings kommun, realisera återöppnandet av perrongen i Sturefors i början av mandatperioden 2026–2030.

3.3 Stärk tågpendlingen till Sörmland – förläng Nyköpingsbanan till

Linköping

De senaste mandatperioderna har den regionala tågtrafiken i Mälardalsområdet utvecklats med både fler avgångar och nya moderna tåg inom ramen för det av de sex berörda regionerna gemensamt ägda bolaget Mälardalstrafik med Mälartåg och biljettaxan Movingo. Från Östergötland finns det idag möjlighet att åka Mälartåg från Linköping och Norrköping till Katrineholm-Eskilstuna-Västerås på tåglinjen som historiskt kallats UVEN, och från Norrköping på den så kallade Nyköpingsbanan via Kolmården-Vagnhärad-Nyköping till Stockholm. Tågtrafiken på Nyköpingsbanan hade, när den kördes av SJ, sin startpunkt i Linköping, men kortades efter Mälardalstrafiks övertagande av trafiken av till att starta i Norrköping. Det innebär att det t.ex. krävs ett byte för resenärer som vill åka mellan Nyköping och Linköping. Byten minskar generellt viljan att välja tåget för pendling. Eftersom Nyköping i det av regionfullmäktige beslutade dokumentet "Rumslig strategi" lyfts fram som en väsentlig ort i närgeografin runt Östergötland, föreslår Kristdemokraterna att Region Östergötland verkar för att tågtrafiken med Mälartåg på Nyköpingsbanan förlängs till Linköping för stärkt tågpendling mellan Sörmland och Östergötland.

Kristdemokraterna föreslår

att Region Östergötland verkar för att tågtrafiken med Mälartåg på Nyköpingsbanan förlängs till Linköping för stärkt tågpendling mellan Sörmland och Östergötland.

3.4 Förbättrad busstrafik över länsgränsen

Även om ett av Östergötlands kännetecken och styrkor är det "runda" länet, med goda och jämförelsevis snabba förbindelser inom länet, finns det flera orter i kommuner i Östergötland, som gränsar till andra län, där behovet av kollektivtrafikförbindelser över länsgränsen idag inte är på en önskvärd nivå. Det handlar inte minst om pendling till skola och arbete i ort på andra sidan länsgränsen. Därför föreslår Kristdemokraterna att en expressbusslinje mellan Linköping och Jönköping, med viktiga hållplatser i Ödeshög och Mjölby införs, i samverkan med Region Jönköpings län. Vidare föreslår Kristdemokraterna att en busslinje inrättas i samverkan med Region Kalmar län för skol- och arbetspendling mellan Valdemarsvik och Västervik, samt mellan Horn i Kinda kommun och Vimmerby.

Kristdemokraterna föreslår

att en expressbusslinje mellan Linköping och Jönköping, med viktiga hållplatser i Ödeshög och Mjölby införs, i samverkan med Region Jönköpings län,

att en busslinje inrättas i samverkan med Region Kalmar län för skol- och arbetspendling mellan Valdemarsvik och Västervik, samt mellan Horn i Kinda kommun och Vimmerby.

3.5 Fortsatt utveckling av mobilitetslösningar på landsbygder

Östgötatrafiken har lanserat ett pilotprojekt som ger invånare i tre landsbygdsorter i Östergötland möjlighet att samåka som ett komplement till den ordinarie kollektivtrafiken. I två av orterna har det även varit möjligt att boka lediga platser på skolbussar. Syftet är att stärka tillgängligheten och minska beroendet av egen bil på landsbygden.

Projektet har tagits emot väl och har därför förlängts till mitten av 2026.

Kristdemokraterna vill bygga vidare på dessa erfarenheter genom att utveckla och bredda flexibla mobilitetslösningar på landsbygden. Ambitionen är att pröva modellen på fler platser i Östergötland, utvärdera effekterna för tillgänglighet, kostnadseffektivitet och klimat, samt skapa underlag för ett eventuellt permanent införande.

3.6 Gör det möjligt att åka buss och pendeltåg med din teaterbiljett

Under mandatperioden 2022-2026 har resandet med kollektivtrafik i Östergötland utvecklats genom att arrangörer av större evenemang kan låta sina deltagare åka kollektivtrafik med Östgötatrafiken i samband med t.ex. den nationella konferensen Transportforum eller när Melodifestivalen arrangerades i Linköping. Det är nu hög tid att förverkliga möjligheten att kunna åka kollektivtrafik med teaterbiljett från Östgötateatern, konsertbiljetter från Norrköpings Symfoniorkester och Östgötamusiken, museibiljett från Östergötlands Museum med flera regionala kulturaktörer. När biljetten till teatern, konserten eller museet köps, ska det vara möjligt att välja att också inkludera biljett på kollektivtrafiken.

Kristdemokraterna föreslår

att möjligheten införs att inkludera biljett på kollektivtrafiken vid inköp av biljetter till de regionala kulturinstitutioner som Region Östergötland ger regionalt verksamhetsuppdrag eller verksamhetsbidrag.

3.7 Inrätta särskilt VFU-busskort för studenter vid medicinska

fakulteten

Region Östergötland har ett mycket välfungerande samarbete med Linköpings Universitet kring utbildningarna vid medicinska fakulteten. Det handlar om att Region Östergötland tillhandahåller VFU (verksamhetsförlagd undervisning) för studenterna vid utbildningarna på medicinska fakulteten. Eftersom studieorterna i Östergötland är Linköping och Norrköping, men den VFU-placeringarna kan vara i hela Östergötland, föreslår Kristdemokraterna att ett särskilt VFU-busskort införs för studenter vid medicinska fakulteten på Linköpings Universitet som har VFU-placering på annan ort i Östergötland än studieorten.

Kristdemokraterna föreslår

att ett särskilt VFU-busskort införs för studenter vid medicinska fakulteten på Linköpings Universitet som har VFU-placering på annan ort i Östergötland än studieorten

3.8 Utöka tider för användning av närtrafik

Närtrafiken är en viktig förutsättning för att kunna leva och bo i hela Östergötland. I dag är trafiken begränsad till kl. 9.00 till 12.30 samt 17.00 till 22.00 på vardagar, vilket skapar ett långt uppehåll mitt på dagen mellan 12.30 och 17.00. Det försvårar vardagen för många, inte minst äldre som saknar färdtjänst och inte själva kan köra bil. Möjligheten att resa till affär, sociala aktiviteter eller andra ärenden ska inte vara beroende av ett tidsglapp som begränsar delaktigheten i samhällslivet.

Kristdemokraterna föreslår

att dagens uppehåll i närtrafiken mellan cirka 12.30 och 17.00 tas bort eller förkortas.

3.9 Utveckla närtrafik till naturturism på landsbygden

Bland Region Östergötlands ansvarsområden finns ansvaret för all allmän kollektivtrafik i Östergötland, huvudmannaskapet för Östgötaleden samt ansvaret för både den regionala besöksnäringen och landsbygdsutveckling som en del av det regionala utvecklingsansvaret. De fyra ansvarsområdena bör kunna samverka kring ett aktuellt och växande utvecklingsområde – att utveckla närtrafiken till naturturism på landsbygden. Under mandatperioden 2023-2026 har ett omfattande utvecklingsarbete skett av Östgötaleden, med ekonomisk förstärkning i miljonklassen som bl.a. inneburit fler rundslingor, bättre tillgänglighet, förbättrad skyltning, fler vindskydd och toaletter. Den satsningen är självklart en del i det starkt ökande intresset för friluftsliv och vandring som såväl fritidssyssla som turism. Ett hinder som uppstår för såväl östgötar som besökare, som vill vandra längs olika avsnitt av Östgötaleden, är bristen på linjelagd kollektivtrafik på landsbygden. Den kollektivtrafiklösning som finns på landsbygden är närtrafiken, men hittills har det funnits vissa svårigheter att använda närtrafik för transport till och från den typen av naturturism som t.ex. vandring på Östgötaleden är. Därför föreslår Kristdemokraterna att Region Östergötland utvecklar närtrafiken för att bättre kunde användas för transporter till och från naturturism på landsbygden.

Kristdemokraterna föreslår

att Region Östergötland utvecklar närtrafiken för att bättre kunde användas för transporter till och från naturturism på landsbygden.

3.10 Kör turistbuss till Omberg på sommaren!

Under vår, sommar och tidig höst är Omberg ett av Östergötlands största besöksmål, och under försommar- och sommarperioden nås besökskulmen. De allra flesta besökarna tar sig till Omberg med bil, vilket periodvis ger en intensiv biltrafik och en hel del parkeringssvårigheter. För att minska biltrafiken och också skapa möjligheter för de som inte är bilburna att enklare kunna besöka Omberg, föreslår Kristdemokraterna att Region Östergötland inför en turistbuss med turer på helger från Ödeshög under perioden 1 maj till 30 september, och dagliga turer från midsommar till skolstart i augusti.

Kristdemokraterna föreslår

att Region Östergötland inför en turistbuss från Ödeshög till Omberg med turer på helger under perioden 1 maj till 30 september, och dagliga turer från midsommar till skolstart i augusti.

3.11 Stärk regionens insatser för forskning inom regional utveckling, kultur och kollektivtrafik

Region Östergötland är en stark aktör inom forskning inom hälso- och sjukvården genom Universitetssjukhuset och samverkan med medicinska fakulteten inom Linköpings Universitet. Inom det regionala utvecklingsområdet samverkar Region Östergötland med Linköpings Universitet på flera sätt, inte minst inom det innovationsfrämjande området, och då framför allt med de två östgötska teknikparkerna; Norrköping Science Park och Linköping Science Park. Även när det gäller kultur och kollektivtrafik sker samverkan med akademien, men regionens insatser i stort för forskning inom regional utveckling, kultur och kollektivtrafik kan bli starkare.

Kristdemokraterna föreslår

att Region Östergötland stärker sina insatser för forskning inom regional utveckling, kultur och kollektivtrafik.

3.12 Bygg ut yrkeshögskolan

Att studera vid yrkeshögskolan leder i de alla flesta fall direkt fram till ett nytt jobb. Människor i olika skeden av livet, som vill sadla om och ändra riktning på sin yrkesbana, finner i yrkeshögskolan en effektiv väg till nytt jobb. Även om arbetslösheten på senare tid minskat något, är den fortsatt alldeles för hög. Samtidigt är branscherna som med ljus och lykta söker efter nya medarbetare många. Därför föreslår Kristdemokraterna att Region Östergötland verkar för att yrkeshögskolan byggs ut med fler utbildningsplatser totalt nationellt, och verkar för att aktörer inom yrkeshögskolan i Östergötland ansöker om fler yrkeshögskoleutbildningar.

Kristdemokraterna föreslår

att Region Östergötland verkar för att yrkeshögskolan byggs ut med fler utbildningsplatser totalt nationellt, samt

att Region Östergötland verkar för att aktörer inom yrkeshögskolan i Östergötland ansöker om fler yrkeshögskoleutbildningar.

3.13 Gör det enklare att gå från YH-utbildning till universitetsstudier

Att utbilda sig inom yrkeshögskolan är oftast en av de bästa vägarna att få ett jobb. En hög andel av de som genomför en yrkeshögskoleutbildning får jobb. Men studierna inom yrkeshögskolan kan också leda till ett intresse för ett yrke som kräver universitetsstudier. Ett förbättringsområde som bl.a. lyfts av arbetsgivarorganisationer, är att skapa enklare vägar att komplettera en redan genomförd yrkeshögskoleutbildning med de universitetsstudier som krävs, utan att behöva påbörja universitetsutbildningen från start. Med det ansvar Region Östergötland har för regional kompetensförsörjning, borde detta vara ett angeläget påverkansområde för regionen.

Kristdemokraterna föreslår

att Region Östergötland tar initiativ för att det ska bli enklare att komplettera en redan genomförd yrkeshögskoleutbildning med de universitetsstudier som krävs för ett visst yrke.

3.14 Regionalt stöd för fler UF-företag

Utöver att fler gymnasieelever ges möjlighet att läsa kursen entreprenörskap, är ett av de viktigaste och mest framgångsrika instrumenten för att stimulera till företagande på gymnasienivå, det arbete som bedrivs av Ung Företagsamhet. Idag skiljer det sig en del mellan olika gymnasieprogram, och mellan olika kommuner i Östergötland, hur utbredd arbetet med UF-företag är. Region Östergötland bör därför ta initiativ till en regional satsning tillsammans med länets kommuner, för att öka antalet UF-företag, och genomföra en särskild satsning på att få fler elever på gymnasieskolans yrkesprogram att starta UF-företag, då dessa program historiskt har genererat färre UF-företag.

3.15 Väck intresse för entreprenörskap tidigt – starta

Förskoleutmaningen i Östergötland

Utan entreprenörskap och företagande står sig samhället slätt. Med entreprenörer och företag skapas arbetstillfällen som ger skatteintäkter som finansierar vår gemensamma välfärd. Därför är det nödvändigt att nya generationer tidigt får kunskap om och intresse för entreprenörskap tidigt. Region Östergötland ger sedan många år stöd till Ung Företagsamhet (som en gång i tiden startade i Östergötland), som på flera fronter arbetar för att väcka entreprenörsandan hos unga. I Värmland har Ung Företagsamhet framgångsrikt arbetat med Förskoleutmaningen för att väcka nyfikenhet för företagande redan på förskolan. Kristdemokraterna föreslår att Region Östergötland under kommande mandatperiod gör en extra satsning på Ung Företagsamhet i syfte att genomföra Förskoleutmaningen på förskolor i Östergötland.

Kristdemokraterna föreslår

att Region Östergötland under kommande mandatperiod gör en extra satsning på Ung Företagsamhet i syfte att genomföra Förskoleutmaningen på förskolor i Östergötland.

3.16 Samarbete med idrottsrörelsen

Idrott binder samman människor socialt och skapar både gemenskap och välbefinnande. I och med pandemin har vi sett hur särskilt ungdomsidrott tappad deltagare vilket på sikt kan få negativa konsekvenser ut ett folkhälsoperspektiv. Men också för de föreningar som idag arbetar hårt för att hålla i gång sin verksamhet. Kristdemokraterna vill verka för att Region Östergötland bättre samverkar med idrottsrörelsen i syfte att stärka dess roll för bättre folkhälsa, starkare näringsliv och ökad besöksnäring.

3.17 Fortsätt utvecklingen av Östgötaleden

Under mandatperioden 2022-2026 har Kristdemokraterna tillsammans med övriga partier i Östgötasamverkan satsat miljonbelopp på att utveckla Östgötaleden. Fler rundslingor har kunnat anläggas, skyltningen längs hela leden har förbättrats, entrétavlor med översiktskartor har satts upp på flera strategiska platser, fler vindskydd och rastplatser har anlagts och fler toaletter har satts upp utmed leden. Dessutom har besöksnärlingsarbetet kopplat till Östgötaleden utvecklats, med framtagna förslag på 2-3-dagarsvandringar, utökat samarbete med besöksnärlingsaktörer utmed leden och inrättande av ett destinationsråd för Östgötaleden.

Intresset för naturturism och vandring hos östgötar och turister från övriga Sverige och utlandet tycks inte minska, utan är fortsatt stort. Därför föreslår Kristdemokraterna att Region Östergötland fortsätter arbetet med att utveckla Östgötaleden med ekonomisk

förstärkning för ytterligare satsningar på nya rundslingor och förstärkning av infrastrukturen kring leden.

Kristdemokraterna föreslår

att Region Östergötland fortsätter arbetet med att utveckla Östgötaleden med ekonomisk förstärkning för ytterligare satsningar på nya rundslingor och förstärkning av infrastrukturen kring leden.

3.18 Gör det nya regionala utvecklingsstödet till folkbiblioteken

permanent

Under våren 2026 beslutade Region Östergötland om ett nytt regionalt utvecklingsstöd till folkbiblioteken i Östergötland. Enligt bibliotekslagen ska Region Östergötland ta fram en regional biblioteksplan och i den lyfts bland annat flera strategiska områden inom folkbibliotekens demokratiska uppdrag. Områdena är exempelvis digital delaktighet, läsning och litteratur liksom arbete med nationella minoriteter och mångspråk. Det nya utvecklingsstödet handhas av Biblioteksutveckling Östergötland och finansieras av resurser inom befintlig ekonomisk ram som kunnat frigöras för 2026 och 2027. Det är viktigt att stödet kan finnas kvar även efter 2027, och därför föreslår Kristdemokraterna att det nya utvecklingsstödet till folkbiblioteken i Östergötland permanentas i budgeten för 2028 och framåt.

Kristdemokraterna föreslår

att det nya utvecklingsstödet till folkbiblioteken i Östergötland permanentas i budgeten för 2028 och framåt.

3.19 Utöka satsningen på Barnkultur Öst

Under mandatperioden 2022-2026 har Kristdemokraterna tillsammans med övriga partier i Östgötasamverkan tagit beslut om en stor ekonomisk satsning på Barnkultur Öst, där alla kommuner får en subvention (mest för de minsta kommunerna), för att barngrupper från förskola och skola ska kunna ta del av det rika utbudet av kultur i utbudskatalogen Barnkultur Öst. Det handlar både om att kunna engagera kulturaktörer på plats på en förskola eller skola, men också att kunna finansiera resa till ett (i övrigt kostnadsfritt) besök hos regionala kulturinstitutioner i framförallt Norrköping och Linköping. Satsningen har fallit väl ut, och för att skapa ytterligare bättre möjligheter för barn och unga i hela Östergötland att ta del av professionell kultur inom olika genrer, föreslår Kristdemokraterna att Region Östergötland utökar den ekonomiska satsningen på Barnkultur Öst.

Kristdemokraterna föreslår

att Region Östergötland utökar den ekonomiska satsningen på Barnkultur Öst.

4. EN HÅLLBAR REGION – MED ANSVAR FÖR FRAMTIDEN

Ett hållbart Östergötland kräver ansvar och långsiktighet – ekonomiskt, miljömässigt och socialt. Kristdemokraterna ser förvaltningsansvar som ett grundläggande uppdrag: att använda resurser klokt, värna miljön och skapa trygghet för framtiden. Regionens arbete ska präglas av balans mellan de tre hållbarhetsaspekterna och bygga på respekt för både människan och naturen.

Pandemin och kriget i Ukraina har påmint oss om hur sårbart samhället är. Därför måste hållbarhetsarbetet också omfatta beredskap inför kris och krig. Östergötland ska stå starkt och tryggt – med en stabil ekonomi, ett aktivt miljöarbete och en robust organisation som klarar påfrestningar även i oroliga tider.

4.1 Långsiktig och hållbar ekonomi

Region Östergötland har under de senaste åren genomfört ett nödvändigt och omfattande omställningsarbete. Efter en period med växande underskott har vi tagit ansvar, brutit kostnadsutvecklingen och lagt grunden för en ekonomi i bättre balans. Det arbetet har gett resultat, men det är också tydligt att detta är ett arbete som måste fortsätta.

Kristdemokraterna ser en ekonomi i balans som en förutsättning för trygg och långsiktigt hållbar välfärd. Varje skattekrona ska användas ansvarsfullt och med fokus på regionens kärnuppdrag. En stabil ekonomi ger handlingsfrihet, stärker robustheten inför förändringar i omvärlden och gör det möjligt att utveckla hälso- och sjukvården med kvalitet och långsiktighet.

Vi vill fortsätta bygga Region Östergötland på ett ekonomiskt ansvarstagande där kostnader och uppdrag hänger ihop. Det kräver tydlig styrning, ansvar och mandat nära verksamheten samt ett ledarskap som präglas av öppenhet, delaktighet och ständiga förbättringar. Nya behov ska mötas inom givna ramar genom omprioriteringar, effektivare arbetssätt och bättre resursutnyttjande.

En ekonomi i balans handlar också om att minska beroendet av kortsiktiga lösningar, stärka den egna kompetensen och fatta kloka beslut som håller över tid. Med Kristdemokraterna i ledningen ska Region Östergötland fortsätta på den inslagna vägen och säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi som sätter patienten, medarbetaren och framtiden i centrum.

4.2 God beredskap för det oväntade

Region Östergötland har det yttersta ansvaret för flera samhällsviktiga funktioner vid kris och krig. För att kunna möta störningar, oavsett tidpunkt eller allvarlighetsgrad, krävs ett långsiktigt och systematiskt arbete med civil beredskap. Region Östergötlands samlade verksamheter ska utgöra en integrerad del av den civila beredskapen och vara förberedda att verka när kris eller krig inträffar. Det förutsätter att medarbetarnas kunskap om regionens uppdrag och ansvar vid höjd beredskap stärks.

Samhällsviktig verksamhet ska kunna upprätthållas under en långvarig kris om minst tre månader, även när samhällets funktionalitet är allvarligt störd. För detta krävs fungerande kontinuitetshantering, uppdaterade planer och en höjd kompetens hos regionens medarbetare. Därutöver behöver välfungerande krisledning säkerställas för samtliga regionala verksamheter, med förmåga att snabbt träda i funktion i skarpt läge.

Kristdemokraterna föreslår

att inrätta fysiska logistiknoder och trygghetspunkter i länets strategiska knutpunkter för att decentralisera kritiska resurser och minska sårbarheten i de centrala systemen i Linköping och Norrköping.

att regionen ska samarbeta med civilsamhället och frivilligorganisationer genom bidrag, informationsutbyte och frivilliga resursgrupper i krisberedskapsarbetet.

att regionen ska säkerställa en trygg arbetssituation och ge stöd till personal som riskerar att utsättas för hot, hat och våld i sitt arbete

4.3 Öka produktionen och konsumtionen av livsmedel producerade i Östergötland

En livsmedelsstrategi har tagits fram både på nationell och regional nivå. Det finns flera viktiga aspekter i att öka produktionen och konsumtionen av livsmedel producerade i Östergötland. Livsmedelsproduktionen är en viktig framtidsfråga för Östergötland som har en lång tradition av och goda förutsättningar för matproduktion. Det handlar om att främja tillväxt och sysselsättning i länet genom att ta vara på livsmedelsbranschens utvecklings- och tillväxtpotential. Livsmedelsproduktionens roll som regional tillväxtmotor behöver synliggöras.

En annan viktig aspekt är folkhälsoperspektivet. Vi ska servera mat med hög kvalitet till våra barn, unga och äldre. I Sverige och Östergötland har vi ett hållbart lantbruk som producerar på ett sätt som är bra både för miljön, folk- och djurhälsan. Om vi köper närodlade varor vet vi att de är producerade enligt svensk lagstiftning, med god och kontrollerad arbetsmiljö. Vi vet också att produktionen följer de lagar och regler som gäller för miljöskydd. Sverige är till exempel ett föregångsland vad gäller restriktivt

användande av antibiotika i djuruppfödningen som är en av de största hälsofrågorna globalt.

En viktig och akut fråga är Sveriges livsmedelsberedskap vid kris eller krig. Självförsörjningen ligger idag på ca 50 procent i vårt land och Kristdemokraterna arbetar på riksnivå för att stärka produktionen. Här har Region Östergötland ett viktigt ansvar att vara föregångare i att stärka den östgötska produktionen.

För att åstadkomma en ökning av produktionen och konsumtionen av närproducerade livsmedel i Östergötland behöver den offentliga sektorn föregå med gott exempel och öka upphandlingen av närproducerat till sina kök. I tillägg bör Region Östergötland verka för att servera mer andel vildsvinskött, vilket stimulerar de lokala vilthanteringsanläggningarna.

Kristdemokraterna föreslår

att arbetet med att upphandla mer närproducerade och svenska livsmedel stärks i Region Östergötland.

att regionen ser över möjligheten till att servera vildsvinskött

4.4 Chefer som leder för framtidens vård

I en vård som ständigt förändras måste också ledarskapet utvecklas. Nya arbetssätt, tekniska lösningar och ökade förväntningar från patienter och närstående ställer högre krav på både styrning och närvarande chefer. Därför behöver vårdens ledare ges rätt förutsättningar i form av utbildning, kontinuerlig kompetensutveckling och forum där erfarenheter kan delas och prövas tillsammans med andra.

Ett gott ledarskap är inte en sidofråga utan en grundförutsättning för en fungerande vårdorganisation. Chefer som har mandat, stöd och tid för sitt uppdrag kan skapa stabilitet, tydlighet och arbetsro för sina medarbetare. Det stärker i sin tur arbetsmiljön, minskar personalomsättningen och bidrar till högre kvalitet i mötet med patienten.

Det är hela vårdlagets samlade kompetens som varje dag bär upp vården i länet. Läkare, sjuksköterskor, undersköterskor, terapeuter, administrativ personal och många fler professioner är beroende av en ledning som ser helheten och skapar rimliga villkor för att göra ett gott arbete. Ledarskap handlar därför inte bara om organisation och budget, utan om kultur, ansvar och tillit.

En långsiktigt hållbar hälso- och sjukvård förutsätter ledare som kan förena medicinsk kvalitet, ekonomiskt ansvar och mänsklig förståelse. När ledarskapet fungerar väl märks det inte alltid i rubriker, men det märks i vardagen för både personal och patienter.

4.5 Stärk landsbygdens betydelse i Östergötland

Samtidigt som Östergötland rymmer två av Sveriges tio största kommuner är regionen i hög grad präglad av landsbygd. Den östgötska landsbygden rymmer nationellt värdefull åkermark och erbjuder genom naturreservat, skärgård, sjöar och vattendrag rika natur- och friluftsupplevelser för både invånare och besökare. Den utgör också ett attraktivt boendeanternativ i en tid då allt fler söker närhet till natur och livskvalitet utanför de större städerna. Mot denna bakgrund behöver landsbygdsperspektivet stärkas i Region Östergötlands arbete med kommunikationer, digital infrastruktur, bostadsbyggande och företagsetableringar. Regionen ska under kommande programperiod för Leader, som börjar 2028, stödja de i regionen verksamma Leaderområdena.

4.6 En hållbar region i framkant

Hållbar utveckling omfattar sociala, ekonomiska och miljömässiga perspektiv och ska genomsyra Region Östergötlands verksamhet på alla nivåer. En långsiktigt stark region förutsätter balans mellan miljöhänsyn, ansvarsfull ekonomi och sociala insatser som stärker människors möjligheter att leva och arbeta i hela länet.

Den sociala hållbarheten är central. Genom att ställa genomtänkta sociala villkor i upphandlingar kan regionen bidra till att fler människor får fotfäste på arbetsmarknaden och att utanförskap bryts. Samtidigt behöver upphandlingsarbetet bedrivas mer strategiskt och professionellt, med hög kompetens och tydliga krav, för att säkerställa kostnadseffektiva inköp och långsiktigt goda avtal.

Miljöperspektivet ska vara närvarande i både vardagliga beslut och större investeringar. Region Östergötland ska vara ett föredöme genom att minska avfall, främja hållbara transporter och ställa miljökrav i byggnationer och inköp, exempelvis genom att eftersträva giftfria material och produkter. Satsningar som stärker produktion av fossilfri energi bidrar till både robusthet och framtida livskvalitet. Agenda 2030 ska vara vägledande i detta arbete.

En hållbar region handlar också om smart resursanvändning. Lärdomar från pandemin visar att digitala möten i många fall kan ersätta resor och frigöra både tid och resurser. Arbetet med den regionala livsmedelsstrategin ska fortsatt främjas för att stärka en långsiktigt hållbar livsmedelsproduktion i Östergötland.